

تقدیم به همسر و دو فرزندم که با صفا و صمیمیت،  
محبت و گذشت نوشتن این کتاب را برایم ممکن ساختند

## پیشگفتار

اشتغال یکی از اساسی‌ترین فعالیتهای زندگی است و فرد باید سرانجام شغلی را برگزیند و از آن طریق به زندگی‌اش ادامه دهد. اشتغال از درجه اهمیت بسیار بالایی برخوردار است، زیرا هستی فرد و استمرار جامعه به آن بستگی دارد. شغل نحوه گذران زندگی فرد را مشخص می‌سازد و اگر افراد در مشاغلی که به تخصص آنان مربوط است به کار مشغول شوند علاوه بر خشنودی و احساس رضایت، مملکت خود را به سوی خودکفایی در زمینه‌های گوناگون سوق خواهند داد. حصول این هدفها از طریق اعمال درست و جدی راهنمایی شغلی ممکن است، زیرا بدان وسیله به افراد کمک می‌شود تا براساس شناخت صلاحیتهای و محدودیتهای خویش و آشنایی با خصوصیات مشاغل و نیازها و امکانات شغلی جامعه بتوانند به کاری بپردازند که با رضایت خاطر و کارآمدی همراه باشد.

برای اشتغال درست و موفق، تحصیلات که به صورت گذراندن دوره آموزش - رسمی یا غیر رسمی - و کارآموزی است ضرورت دارد. برای تحصیلات می‌توان دو هدف مهم را در نظر گرفت: یکی افزایش دانش و آگاهی و بینش فرد درباره خود و جهان پیرامون و دیگری آماده شدن برای اشتغال، تولید و خدمت به هممنوع. در جوامعی که با کمبود نیروی انسانی ماهر مواجه هستند ضمن تأکید بر هدف دوم، با فراهم آوردن امکانات تحصیلی لازم برای آموزش نیروی انسانی مورد نیاز جامعه برنامه‌ریزی و به همسویی تحصیلات با اشتغال آینده افراد اولویت ویژه‌ای داده می‌شود. به بیان دیگر، سرمایه‌گذاری - دولتی یا خصوصی - برای ادامه تحصیل افراد در رشته‌هایی که جامعه به آن نیاز چندانی ندارد و در مقابل بی‌توجهی به آموزش و ادامه تحصیل افراد در رشته‌هایی که جامعه به آن نیاز دارد نشانه‌ای از برنامه‌ریزی نادرست و نامناسب است که

وضعیت اشتغال جامعه و رشد آن را مختل می‌سازد. برای پیشگیری از بروز چنین نابسامانی، پس از برآورد و پیش‌بینی نیروی انسانی مورد نیاز در مشاغل مختلف برای اداره امور مملکت، باید بین وزارتخانه‌ها و سازمانهای گوناگون برای آموزش نیروی انسانی، هماهنگی و همکاری جدی براساس برنامه‌ای منظم و سنجیده صورت گیرد و تمام سازمانها در برنامه‌ریزی و تأمین امکانات تحصیلی و آموزشی با وزارتخانه مجری تربیت نیروی انسانی همکاری همه جانبه‌ای داشته باشند. راهنمایی تحصیلی در بهبود روال آموزش و بهره‌گیری بیشتر و بهتر از امکانات تحصیلی نقش مؤثری دارد. پس تحصیلات - رسمی یا غیررسمی - مقدمه و پیش‌نیاز ضروری برای اشتغال به حساب می‌آید و راهنمایی تحصیلی وسیله‌ای مؤثر برای تحقق راهنمایی شغلی است.

هدف اصلی این کتاب آشنا ساختن خواننده با اهمیت و ضرورت راهنمایی تحصیلی و شغلی در پیشرفت جامعه رو به رشد و آموزش شیوه‌های کاربردی آن است. به منظور جلب نظر خواننده به مفاهیم بنیادی و کاربردی راهنمایی و مشاوره و کمک به تسهیل درک و فهم محتوای کتاب، در فصل اول کلیاتی درباره راهنمایی و مشاوره ارائه شده است. سپس مباحث نظری و کاربردی راهنمایی تحصیلی به همراه شیوه‌های اجرایی آن به انضمام فرمهای هدایت تحصیلی و رشته‌های تحصیلی مطرح گردیده است. پس از طرح مفاهیم کار، شغل و حرفه، روشهای اجرای راهنمایی شغلی و عوامل مؤثر در انتخاب شغل و اشتغال کارآمد و نیز مشکلات آن بررسی شده است. سرانجام در فصل پایانی کتاب، پس از طرح تعریف و فایده طبقه‌بندی مشاغل، برای آشنایی بیشتر خواننده با دنیای مشاغل چندین خلاصه شغل ارائه گردیده است. هدف از ارائه این مطالب، بالا بردن دانش و آگاهی خواننده برای تصمیم‌گیری درست و مناسب تحصیلی و شغلی است. از این رو، مطالعه این کتاب به تمام کسانی که به نوعی با امور تحصیلی و شغلی سر و کار دارند توصیه می‌شود.<sup>۱</sup>

از تمام کسانی که در تدوین این اثر، نگارنده را به نوعی یاری داده‌اند سپاس فراوان دارم. از همسر و دو فرزندم به سبب درک و محبت و صبر و گذشتشان، از

۱. برای اطلاعات بیشتر درباره راهنمایی و مشاوره شغلی به کتاب راهنمایی و مشاوره شغلی و حرفه‌ای و نظریه‌های انتخاب شغلی مراجعه کنید.

نویسندگان مختلف به دلیل بهره‌گیری از آثارشان، از دانشجویان و همکاران گرامی به سبب کنجکاوی و اظهارنظرشان و از مسؤولان محترم سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت) به دلیل ایجاد انگیزه برای تدوین کتاب و انتشار آن صمیمانه تشکر می‌کنم. امیدوارم محتوای کتاب بتواند موجب تغییر نگرش در خوانندگان شود تا با یاری خداوند بزرگ بتوانیم به این امر مهم که تحصیلات و اشتغال درست دو عامل مهم در سازندگی و رشد کشور هستند و جدا از یکدیگر نمی‌توانند مطرح شوند و کار را باید به کاردان سپرد جامعه عمل ببوشانیم.

عبدالله شفیع آبادی

استاد مشاوره دانشگاه علامه طباطبایی